

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту

Володимир ГОРНИК

(підпис)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр та найменування галузі знань)

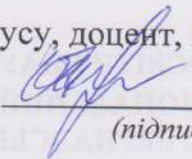
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
(назва однієї або декількох)

форма(и) навчання денна, заочна

КИЇВ 2025

РОЗРОБНИК силабусу, доцент, к.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку

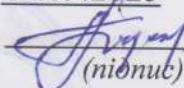

(підпис)

Ольга ПИЛИПЕНКО

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри *фінансів та обліку*

Протокол № 2 від 25.09.2025

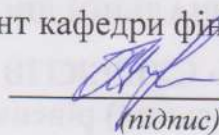
Завідувач кафедри

(підпис)

Анатолій ПУТІНЦЕВ

Гарант освітньо-професійної програми *Фінанси, банківська справа та страхування*

доцент, к.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку

(підпис)

Ольга ПИЛИПЕНКО

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

2. Загальна інформація про навчальну дисципліну

1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Фінансова діяльність суб'єктів господарювання Шифр за ОПП – ОК.20
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	4 рік навчання, 8-ий семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредити, 120 годин, 34 годин аудиторних, з них: 22 год. лекцій, 12 год. семінарських занять 86 годин - самостійна робота
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	екзамен
6. Інформація про консультації	за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Пилипенко Ольга Олегівна, к.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку
9. Контактна інформація викладача	pylypenko.olha@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	

3. Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Дисципліна «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» орієнтована на засвоєння основ фінансової діяльності підприємств різних форм організації бізнесу, основні напрями управління фінансами підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	<u>Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» є оволодіння студентами базовими знаннями з практичних питань організації фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних форм організації бізнесу.</u> <u>Завдання навчальної дисципліни:</u> вивчення змісту та основних напрямків фінансової діяльності підприємств, способів і методів забезпечення ліквідності підприємства та його фінансової рівноваги, методів формування власного та позичкового капіталу підприємства, особливостей фінансової діяльності суб'єктів господарювання у сфері зовнішньоекономічних відносин та організації фінансових взаємовідносин підприємств з державою, оволодіння практичними навиками використання можливих форм фінансування підприємств, методами та прийомами фінансового контролінгу.

	Цілі вивчення дисципліни: вміння застосовувати методи формування власного та позичкового капіталу суб'єктів господарювання та управління ним; розуміння змісту та основних аспектів фінансової діяльності суб'єктів господарювання, способів і методів забезпечення їх ліквідності та фінансової рівноваги; вміння впроваджувати у фінансову практику підприємств складання перспективних фінансових планів та проведення бюджетування.
Пререквізити	«Фінанси», «Гроші і кредит», «Мікроекономіка», «Фінанси підприємств», «Фінансовий ринок»
Постреквізити	«Фінансовий менеджмент», «Моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання» «Фінансовий контролінг», «Проектне фінансування»
Формат проведення дисципліни	Змішана форма навчання: очна та онлайн (з використанням Google Classroom)

4. Загальні та спеціальні компетентності

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності				
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПР02	ПР03	ПР12	ПР21
ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР13			
ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ПР04			
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)				
СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач	ПР02,	ПР03, ПР04	ПР12	ПР21

5. Програмні результати навчання

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

6. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчально го заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 2. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 3. Формування власного капіталу підприємства	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 2
Тема 4. Внутрішні джерела фінансування діяльності суб'єктів господарювання	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	2 1
Тема 5. Дивідендна політика суб'єктів підприємництва	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	2 1
Тема 6. Фінансування суб'єктів підприємництва за рахунок запозичених ресурсів	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	2 1
Тема 7. Фінансові аспекти реорганізації підприємства	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/	2

		проблемні питання/ презентація	1
Тема 8. Фінансування інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 9. Оцінювання вартості підприємства	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 10. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва у сфері зовнішньоекономічних відносин	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 11. Фінансовий контролінг	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1

7. Інформація про індивідуальне завдання

1. Виконання розрахункових робіт, домашньої контрольної роботи.
2. Аналітичний огляд.
3. Аналіз практичних, проблемних ситуацій.
4. Підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференції.
5. Написання науково-дослідної роботи.

Науково-дослідна робота студентів є формою самостійної роботи та добровільного поглибленого вивчення з дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» (її окремих тем) з метою тематичної спрямованості, забезпечення подальшої спеціалізації у вивченні цієї складової банківської справи.

Головна мета науково-дослідної роботи студентів – це формування знань, вмінь та навичок наукового пошуку, розвиток творчих здібностей, формування професійних підходів до здійснення фінансової діяльності. Дійсна фінансова наука звичайно починається із студентської аудиторії.

ТЕМАТИКА студентських науково-дослідних робіт:

1. Форми фінансування суб'єктів господарювання та їх загальна характеристика.
2. Формування власного капіталу акціонерних товариств
3. Формування власного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю.
4. Фінансові інвестиції підприємств, їх класифікація та оцінка.
5. Податкове планування на підприємстві.
6. Критерії прийняття фінансових рішень.
7. Проблемні питання оптимізації структури капіталу підприємства.
8. Порівняльна характеристика фінансування підприємства за рахунок власного та позичкового капіталу.
9. Порівняльна характеристика фінансування капітальних інвестицій за рахунок лізингового та банківського кредиту.

10. Початкове формування статутного капіталу суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм бізнесу.
11. Визначення потреби підприємства в капіталі.
12. Лізинг як особливий вид фінансування реальних інвестицій.
13. Фінансовий контролінг як система підтримки прийняття управлінських рішень.
14. Внутрішній аудит в системі ризик-менеджменту на підприємстві.
15. Умови та порядок емісії, розміщення та обслуговування акцій.
16. Проблемні питання залучення фінансових ресурсів вітчизняними емітентами на закордонних ринках капіталів.
17. Первинне публічне розміщення корпоративних прав на ринку капіталів (IPO)
18. Фінансово-інвестиційна діяльність нерезидентів в Україні.
19. Вітчизняна та зарубіжна практика регулювання репатріації прибутків нерезидентами.
20. Традиційне бюджетування на підприємстві: сильні та слабкі сторони.
21. Діяльність суб'єктів господарювання в офшорних та вільно-економічних зонах.
22. Дивідендна політика і структура капіталу підприємства.
23. Державне кредитування суб'єктів господарювання та отримання державних гарантій.
24. Кредитування суб'єктів господарювання іноземними фінансовими організаціями та фондами.
25. Організація розрахунків суб'єктів господарювання за експортно-імпортними операціями.
26. Реорганізація підприємств шляхом укрупнення.
27. Реорганізація підприємств шляхом розукрупнення.
28. Контролінг та управлінський облік в системі управління фінансами підприємства.
29. Система бюджетів на підприємстві.
30. Фінансове прогнозування на підприємстві
31. Оцінка доцільності фінансових інвестицій у корпоративні права.
32. Вартість капіталу підприємства: економічний зміст та порядок визначення.
33. Ставка дисконтування: сфера застосування та порядок визначення.
34. Фінансування підприємства на основі розміщення облігацій.
35. Порядок митного оформлення експортно-імпортних операцій.
36. Фінансування спільної діяльності підприємств без створення нової юридичної особи.
37. Стратегічне фінансове планування на підприємстві.
38. Кредитоспроможність підприємства та оцінка кредитного забезпечення.
39. Диверсифікація фінансових вкладень.

40. Методичні підходи до оцінки вартості компанії.
41. Управління вартістю підприємства (концепція Value-Based Management)
42. Розробка та реалізація підприємством дивідендної політики.
43. Факторинг як засіб фінансування підприємств.
44. Ризик менеджмент за схемою „контролінг ризиків – внутрішній аудит”
45. Рапортування та звітність у системі контролінгу.
46. Фінансування підприємства із використанням векселів.
47. Емісійна діяльність підприємства на ринку акцій.
48. Показник Cash-flow та його місце в системі показників оцінки ефективності фінансової діяльності підприємств.
49. Звіт про рух грошових коштів (Cash-flow) та його місце в системі фінансової звітності підприємств.
50. Корпоративне управління та його роль в нейтралізації конфліктів інтересів на підприємстві
51. Модель оцінки капітальних активів (CAPM) та її практичне застосування.
52. Теорія оцінки інвестиційного портфеля та її практичне значення.
53. Порівняльна характеристика внутрішніх та зовнішніх джерел формування власного капіталу підприємства.
54. Взаємозв'язок дивідендної політики та самофінансування підприємства.
55. Контрольний пакет корпоративних прав підприємства, його значення та порядок формування.
56. Система збалансованих показників (BSC): сутність та порядок побудови.
57. Форми фінансування зовнішньоекономічної діяльності.
58. Застосування методу дисконтування Cash-flow при оцінці інвестицій та вартості підприємства.
59. Комерційне кредитування підприємств.
60. Фінансові аспекти поглинання підприємств (аквізиції).
61. Рейтингова система оцінювання інвестиційної привабливості емітентів та цінних паперів
62. Фінансова комунікація в системі управління фінансами компанії.
63. Конвертовані цінні папери та їх роль у фінансуванні підприємств
64. Фінансове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств
65. Андеррайтинг як складова емісійної стратегії підприємства.
66. Інструменти позикового фінансування на ринку цінних паперів: світовий досвід.
67. Інтегровані корпоративні структури та особливості їх фінансування.

8. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програм Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувачу пропонується самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. до навчального середовища, а також приєднання до папки курсу на Google Classroom оскільки там розміщуються навчальні матеріали

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

9. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час тесту, іспиту заборонені. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності.

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності, правила перескладання або відпрацювання пропущених занять тощо: відбувається згідно з Положення про організацію освітнього процесу у Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до - 50% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Перескладання тесту відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням.

10. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів за видами діяльності, як і самі види діяльності, обирає викладач відповідно до специфіки навчальної дисципліни:

- робота на лекційних заняттях;
- виконання завдань під час практичних занять;
- фронтальне/індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять;
- поточне тестування;
- виконання завдань самостійної роботи тощо.

Загальна оцінювання система	Підсумкова оцінка з дисципліни є сумою оцінок з відповідною вагою за кожен з таких видів робіт: активна робота на семінарських заняттях, тести, виконання практичних робіт та підсумковий контроль (екзамен). Підсумкова оцінка визначається відповідно до поданої нижче таблиці оцінювання за різними шкалами (100-бальна, ECTS, національна).
Тестування	Проводиться з кожної теми курсу, оцінюється максимум 5 балів/тема
Виконання науково-дослідної роботи	Максимум 15 балів
Іспит	Іспит проводиться в кінці курсу, включає два теоретичних питання і одне практичне завдання. Максимально оцінюється в 30 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивна оцінка за всіма обов'язковими видами робіт

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Конституція України. Затверджена Верховною Радою України 28.06.1996 р. № 254/96-ВР.
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL:

- <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
 5. Грушко В.І. Фінанси: підручник/ В.І. Грушко, О.С. Наконечна, О.Г. Чумаченко; за ред. д.е.н., проф. В.І. Грушко. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 600 с.
 6. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / О.О. Терещенко, Я.І. Невмержицький, А.П. Куліш та ін. / за заг. ред. О.О. Терещенка. – К.: КНЕУ, 2006. – 312 с.
 7. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: підручник / Л.О. Омелянович та ін.; за ред. Л.О. Омеляновича. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Знання, 2011. – 231 с.
 8. Бердар М.М. Фінансовий контролінг як складова системи управління стійким розвитком підприємства / М.М. Бердар // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 18. – С. 33-37. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2017/8.pdf
 9. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: конспект лекцій для студ. спец. 6.030508 "Фінанси і кредит" усіх форм навчання / П.М. Рубанов, М.Ю. Абрамчук, Л.Л. Гриценко, С.В. Похилько. - Суми: СумДУ, 2016. - 152 с. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/49054>
 10. Стащук О. В., Шикун В. В. Фінансова безпека суб'єктів господарювання сектора малого підприємництва. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2024. № 1(37). с. 105–110. DOI:<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-105-110>.
 11. Планування фінансової діяльності підприємств: навч. посіб. / О.О. Непочатенко [та ін.]; Київ. міжнар. ун-т. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Київ: КиМУ, 2014. 448 с.
 12. Пилипенко О.О. Антикризове управління при реалізації санаційних заходів підприємства / І.І. Румик, О.О. Пилипенко. Вчені записки Університету «КРОК». 2021. № 3(63). С. 51-60. DOI <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-63-51-60>
 13. Адміністрування фінансової діяльності суб'єктів господарювання: навчальний посібник / Н. В. Сабліна, Т. Б. Кузенко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. — Електрон. текстові дан. (2,43 МБ). — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. — 220 с. — Загол. з титул. екрану. — Бібліогр.: с. 212-220.
 14. Алькема, В.Г., Пилипенко, О.О., & Очередько, С.В. (2025). Управління процесом кредитування в системі забезпечення фінансової стійкості виробничо-торговельних підприємств. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(6), 279-289. [https://doi.org/10.60022/2\(6\)-34S](https://doi.org/10.60022/2(6)-34S)
 - 15.

Інформаційні ресурси

1. <http://minfin.kmu.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України

2. <http://sfs.gov.ua> - Офіційний сайт Державної фіскальної служби України
3. <http://treasury.gov.ua> - Офіційний сайт Державної казначейської служби України
4. <http://www.ukrstat.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби статистики України
5. <http://www.nssmc.gov.ua> – Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку
6. <http://rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України
7. <http://www.nbu.gov.ua/> – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського